

Ahojte, som Aida Varga, odborná vedúca programu Nadácie Hintalovon. A toto je náš projekt, ktorý sa realizuje v rámci projektu KidSAFEdu – online bezpečnosť pre deti v cezhraničnej oblasti, ktorý sa týka online bezpečnosti pre pedagógov.

Kód nášho projektu je: SKHU/WETA/1901/4.1/317. Ešte je dôležité poznamenať, že materiál a téma našej série videí nemusí zohľadňovať oficiálne stanovisko Európskej únie. A teraz sa pozrime na to, o čom sa budeme rozprávať.

Dnes sa budeme rozprávať o cyberbullyingu alebo online šikanovaní. Častokrát môžete počuť, že online šikanovanie nebolí, virtuálne facky sa nepočítajú, že v podstate bolesť vie spôsobiť len fyzické ubližovanie. Realita je však iná. Pretože aj duševná bolesť bolí rovnako, akoby keby to spôsobila fyzická facka. Dokonca, môže sa stať aj to, že online šikanovanie bolí ešte viac ako offline šikanovanie. Aký to má dôvod?

V prvom rade, ak sa zamyslíme nad tým, že povedzme, offline šikanovanie, ktoré prebieha v škole, končí o štvrtej hodine najneskôr, pretože deti odídu domov, opustia školu a deti, ktoré sú obeť, už nie sú ďalej spolu s tými, ktorí ich šikanujú. Pretože už sú doma, sú v bezpečí, je s nimi rodina, pes, a užívajú si rodinnú lásku. Oproti tomu online šikanovanie neskončí o štvrtej hodine, keď zazvoní a každý odíde domov, ale môže pokračovať aj potom, keď už dieťa príde domov. Možno práve sedí v kruhu svojich najbližších, predsa sa k nemu vie dostať správa, že bodaj by si umrel(a), alebo ako veľmi špatný(á) si.

Z tohto dôvodu končí pocit bezpečia, dieťa môže cítiť, že nikdy nie je v bezpečí, akokoľvek by sa z tejto situácie snažilo vymaniť, alebo by si chcelo oddýchnuť, nabrať kyslík, ale nevie, pretože nie je v bezpečí ani vo vlastnej posteli. V online prostredí častokrát napíšeme veci, ktoré by sme inak v offline prostredí nevyslovili. Napríklad vetu, ktorú som spomenula pred chvíľou: verím, že umrieš, častokrát nájdete na fórach, kde sa napádajú navzájom deti alebo dokonca aj dospelí, alebo si navzájom nadávajú. Samozrejme v bežnom živote si oveľa menej krát takéto veci povieme verbálne. Čiastočne je dôvodom aj to, že nemusíme ukazovať svoju tvár, môžeme sa skryť za obrazovku, tým pádom sme oveľa odvážnejší, ale je za tým aj to, že nevidíme neverbálne signály obeť, teda nevidíme, keď začne plakať, možno si prečítame, že obeť na náš koment napísala, že haha, aj tak ma to nezaujímá, a nevidíme, že možno medzitým doma narieka, alebo sa poreže, alebo sa cíti veľmi zle, pretože odpoveď obeť v podstate nebola to, že sa cíti zle, a aj tak, cez internet neprejde, že povedzme napríklad práve plače.

Preto je veľmi dôležité, aby sme podporili tých, ktorí sú možno obeť v online priestore. Na to sa ešte samozrejme nabaľuje aj to, že online šikanovanie prebieha pred oveľa väčším obecenstvom, môžu sa do toho zapojiť aj cudzí, ktorí inak v bežnom živote nemajú žiadny kontakt s dieťaťom, ale napríklad v prípade šikanovania realizovaného v online prostredí sa môžu tak isto zapojiť. Vďaka oveľa väčšej publicite, tým, že na internete je toto šikanovanie zverejnené, v podstate to stále zanechá nejakú stopu.

Ale ak povedzme, sa to udeje v offline priestore, a deti sa navzájom vysmieávajú, potom idú ďalej, skôr alebo neskôr možno na to zabudnú, ale toto nie je vec, na ktorú je možné zabudnúť.

Ale aké formy má vlastne online šikanovanie?

V podstate rozlišujeme jeho 8 foriem, poznáme vylúčenie, čo sa veľmi podobá tomu, čo sa deje v offline priestore, je to akési úmyselné vylúčenie niekoho, napríklad vylúčenie z facebook-ovej skupiny, alebo deti si vytvoria zvlášť skupinu na Messengeri, z ktorej niekoho vylúčia, prípadne ho v tejto skupine ohovárajú. Sem patrí aj obťažovanie, čo predstavuje odosielanie urážlivých správ, zastrašovanie preto, aby tomu druhému ublížili, sem môže patriť aj vydieranie, napríklad už spomínané momo, keď deti strašili strašidelnou kreslenou postavičkou a veľmi strašidelnými správami, aj to bola istá forma

šikanovania. Častokrát sa vyskytuje v rámci bullyingu, častokrát ako pokračovanie bullyingu v škole, alebo po rozchode, alebo po skončení priateľstva, sem patrí aj zverejňovanie, keď niekto zdieľa súkromné správy, napríklad, ak deti robia sexting, a dôjde k rozchodu, alebo vznikne konflikt, jeden nazdieľa intímne fotografie toho druhého pre verejnosť, alebo majú konverzáciu, z ktorej vyhotoví fotku a zverejní ju na sociálnych sieťach, a preto musí zažiť viac ubližovania. Sem patrí aj flaming, to je, keď sa rozpúta veľmi intenzívna a náruživá vojna komentárov na internete, s nepriateľstvom a urážkami, aby si strany navzájom ublížili.

Sem patrí aj to, keď sa vytvárajú falošné profily na internete, z ktorých si ani predstaviť nevieme, koľko je v obehu aj v súčasnosti medzi nič netušiacimi užívateľmi. Teda aj tieto falošné profily predstavujú určitú formu online šikanovania.

Máme tu ďalej ohováranie, kedy sa niekoho pokúšajú vyobraziť v zlom svetle, či už tak, že postujú o danej osobe také fotky, ktoré danú osobu diskreditujú, alebo sa nabúrajú do jeho účtu, a známym tejto osoby posielajú správy, ktoré danú osobu úplne znemožnia.

Sem patria trollovia, ktorí vytvárajú falošné fotky, falošné správy, a tieto zdieľajú na internete, tým pádom zverejňujú mylné formácie na platformách sociálnych sietí, zároveň sem patrí aj sexting, čo je posielanie sexuálnych fotiek a videí. V tejto súvislosti je mimoriadne dôležité, aby ste vedeli, že v Maďarsku je sexting, teda odosielanie, vlastnenie, ďalšia distribúcia intímnych fotografií vyhotovených o deťoch, ktoré ešte nedosiahli vek 18 rokov, toto všetko sa považuje za trestný čin. Toto samozrejme na jednej strane sťažuje túto situáciu, respektíve situáciu detí, ale na druhej strane vie dať obrovskú pomoc deťom, ktoré napríklad vydierajú odoslaním takejto fotky. Aj pre obeť to môže predstavovať istú úľavu.

Teraz sme si v hrubých črtách povedali o tom, čo to je online šikanovanie, najbližšie budeme v našom spoločnom zamýšľaní sa pokračovať s tým, aby sme zozbierali to, čím vieme pomôcť, ktoré sú to body, kde ako pedagógovia máme zodpovednosť, kde sa vieme zapojiť do digitálnej výchovy detí. Stretneme sa najbližšie. Ahojte.